

HANDREIKING LIQUIDATIE PARTICULIERE SYNODES (OUDE STIJL)

Ingevolge artikel E66 KO

Inleiding

De Generale Synode van Harderwijk 2011-2012 heeft in eerste lezing de nieuwe kerkorde vastgesteld. Artikel E66 bepaalt:

E66 particuliere synode

- E66.1 De particuliere synode wijst de afgevaardigden naar de generale synode aan. Zij is verder uitsluitend belast met de kerkelijke rechtspraak volgens art. F76.
- E66.2 Er zijn vier particuliere synodes. De ressorten worden vastgesteld door de generale synode.
- E66.3 Elke classis vaardigt een predikant en een ouderling af naar de particuliere synode.

Het deputaatschap herziening kerkorde zal aan de Generale Synode van Ede 2014 een voorstel doen voor de verdeling van de classes over de vier nieuwe ressorten. Uitgangspunt daarbij is een evenwichtige verdeling van het aantal kerken en leden over deze ressorten. Dit voorstel aan de generale synode is ter kennisneming bijgevoegd.

Op grond van artikel E62.3 stellen meerdere vergaderingen een regeling vast voor hun werkzaamheden met inachtneming van de hun door de kerkorde opgedragen taken. Het deputaatschap heeft een model voor een dergelijke (interne) regeling voor de particuliere synodes nieuwe stijl gemaakt, dat bij deze handreiking is gevoegd.

Artikel E66 heeft vergaande consequenties voor de (huidige) particuliere synodes. Feitelijk worden deze opgeheven en worden vier nieuwe particuliere synodes geïnstitueerd. In de eerste plaats betekent deze teruggang van de huidige negen naar vier ressorten dat elke particuliere synode meer classes omvat en daarmee een grotere omvang krijgt. In de tweede plaats is de taak van de nieuwe particuliere synode beperkt tot twee taken: de aanwijzing van de afvaardiging naar de generale synode en de kerkelijke rechtspraak. Deze laatste is ten opzichte van de huidige situatie weer beperkt doordat de particuliere synode slechts als beroepsinstantie geldt voor beslissingen op bezwaar door een classis, waarbij de classis het primaire besluit heeft genomen én voor besluiten van kerkenraden die met goedkeuring van de classis zijn genomen (artikel F76.2). De situatie waarbij tegen elke uitspraak op grond van artikel 31 KO van een classis appel openstond bij de particuliere synode komt te vervallen. Op grond van het nieuwe artikel F77.1 is straks in een groot deel van de gevallen rechtstreeks hoger beroep mogelijk tegen de classisuitspraak bij de generale synode.

Gelet op het ingrijpende van de wijzigingen is het niet uitgesloten dat het deputaatschap herziening kerkorde de generale synode zal voorstellen artikel E66 op een later tijdstip in werking te laten treden dan de overige artikelen van de nieuwe kerkorde. Hierover zal op een later tijdstip een beslissing worden genomen door het deputaatschap. In deze handreiking wordt uitgegaan van directe inwerkingtreding van artikel E66 samen met de overige artikelen.

In de huidige situatie hebben de meeste particuliere synodes meer taken dan straks is toegestaan. Dit betekent dat er in die gevallen een ontvlechting dient plaats te vinden, waarbij deze taak elders wordt belegd. In deze handreiking worden de huidige en toekomstige particuliere synodes gediend om hieraan uitvoering te geven. Hierbij kan onderscheiden worden in drie fasen:

- De periode *tot aan* de vaststelling door de Generale Synode van Ede 2014 van de nieuwe kerkorde en de nieuwe indeling in ressorten.
- De periode *tussen* vaststelling en inwerkingtreding van de nieuwe kerkorde en de nieuwe indeling in ressorten.
- De periode *na* de inwerkingtreding van de nieuwe kerkorde en de nieuwe indeling in ressorten.

De periode tot aan de vaststelling door de Generale Synode van Ede 2014 van de nieuwe kerkorde en de nieuwe indeling in ressorten

1. Omdat nog niet bekend is hoeveel tijd er tussen de vaststelling en inwerkingtreding van de nieuwe kerkorde zit, is het verstandig om tijdig te beginnen met een inventarisatie van de taken en verantwoordelijkheden van de huidige particuliere synode: welke taken en verantwoordelijkheden heeft de particuliere synode oude stijl, welke deputaatschappen zijn er op dat vlak actief en waar behoort deze taak en verantwoordelijkheid op grond van de eerste lezing van de nieuwe kerkorde thuis of dient deze elders belegd te worden. Ook de financiële situatie kan al in kaart worden gebracht.
2. Geadviseerd wordt om op de agenda voor de vergadering van de particuliere synodes van het voorjaar 2014 deze handreiking op te nemen en een commissie uit de particuliere synode samen te stellen die de liquidatie van de huidige particuliere synode gaat voorbereiden en voorstellen daaromtrent zal doen.

De periode tussen vaststelling en inwerkingtreding van de nieuwe kerkorde en de nieuwe indeling in ressorten.

3. Wanneer de nieuwe kerkorde definitief is vastgesteld zal er nog enige tijd over heen gaan voordat deze in werking zal treden.¹ In de periode tot de inwerkingtreding zal de onder 2 genoemde commissie haar werk moeten doen. De commissie zal komen met een overzicht van taken en verantwoordelijkheden (zie onder 1) en voorstellen. De punten 4 tot en met 9 van deze handreiking zijn daarbij richtinggevend. Het zou goed zijn wanneer de commissie ook een tijdspad voor de liquidatie aangeeft.
4. Voor missionaire en vergelijkbare projecten die door de particuliere synodes oude stijl worden behartigd, dient in het vervolg steun te worden aangevraagd bij de generale synode. Indien een aantal classes in plaats daarvan besluit een bijzondere kerkelijke organisatie te vormen naar artikel E68 van de nieuwe kerkorde, vraagt dat de nodige tijd en voorbereiding. Het deputaatschap herziening kerkorde maakt een handreiking voor de oprichting van bijzondere kerkelijke organisaties en kerkelijke instellingen gemaakt, die op de website van het deputaatschap zal worden geplaatst. De handreiking is ook bijgevoegd.
Voor alle duidelijkheid: het is in de toekomst niet mogelijk om én een bijzondere kerkelijke organisatie van een paar classes te vormen én daarnaast ook nog steun te vragen bij de generale synode: het is één van tweeën. Wordt gekozen voor een nieuwe kerkelijke organisatie dan kunnen de financiële reserves die voor deze projecten worden aangehouden, worden overgeboekt naar de nieuwe kerkelijke organisatie.
5. De boekhoudingen van de quaestor en de deputaatschappen die geldmiddelen van de particuliere synode oude stijl beheren, moeten worden gecontroleerd door de daartoe aangewezen kerken. Het rapport van deze controles wordt door tussenkomst van de commissie uitgebracht aan de particuliere synode oude stijl en na vaststelling ter kennis gezonden aan de landelijke deputaten of de kerkelijke organisatie aan wie de bijbehorende reserves worden overgedragen.

¹Zoals hierboven aangegeven wordt er van uit gegaan dat het artikel E66 met de gehele kerkorde in werking treedt. Mogelijk wordt hiervoor een latere datum voorgesteld.

6. Financiële reserves die bestemd waren voor Aanvullende Steun Evangelisatie waarvoor geen nieuwe kerkelijke organisatie wordt opgericht, evenals de reserves voor de steun naar artikel 11 oude kerkorde, worden overgeboekt naar de betrokken generale deputaatschappen.² Dit ligt voor de hand omdat deze taak op landelijke niveau wordt uitgevoerd.
7. De algemene financiële reserve van de particuliere synodes oude stijl wordt overgeboekt naar het deputaatschap financiën en beheer van de generale synode. De reden hiervoor is dat volgens het 'model regeling particuliere synode' de particuliere synode nieuwe stijl geen eigen geldmiddelen beheert maar alle kosten van de particuliere synodes nieuwe stijl worden gedragen door het deputaatschap financiën en beheer. Aanvullend argument is dat de herindeling van de particuliere synodes geen 'samenvoeging' van de oude, maar een compleet nieuwe verdeling van de classes is. Zo worden in het voorstel aan de generale synode de classes van de huidige Particuliere Synode Gelderland in de nieuwe situatie ondergebracht bij drie nieuwe particuliere synodes.
8. Het archief en alle stukken over de liquidatie van de particuliere synodes oude stijl worden overgedragen aan het Archief- en Documentatiecentrum van de Gereformeerde Kerken in Nederland (ADC), met uitzondering van dat deel dat verband houdt met taken waarvoor een nieuwe kerkelijke organisatie in het leven wordt geroepen. Dat deel wordt aan de betreffende organisatie overgedragen.
9. Alle deputaatschappen van de particuliere synode oude stijl worden opgeheven. Ook het deputaatschap appelzaken. De particuliere synode nieuwe stijl zal een nieuw deputaatschap benoemen.
10. Het overzicht en de voorstellen van de onder 2 genoemde commissie zullen worden vastgesteld op de vergadering van de particuliere synode van het voorjaar 2015. De commissie heeft dus een jaar om haar opdracht uit te voeren. De particuliere synode neemt vervolgens in die vergadering de liquidatiebesluiten. Het zal per huidige particuliere synode afhankelijk zijn hoeveel tijd voor de uitvoering daarna genomen moet worden. Met name waar kerkelijke organisaties gevormd moeten worden, zal dat de nodige tijd vergen. Hoewel de commissie daarvoor ook al voorbereidende werkzaamheden kan verrichten.
11. Na sluiting van de (liquidatie)vergadering van de particuliere synodes oude stijl blijft het moderamen van die vergadering bevoegd tot uitvoering van en het toezicht op de uitvoering van de genomen besluiten voor de duur van maximaal zes maanden. In deze periode dient de uitvoering te zijn afgerond. Zo nodig kan deze termijn verlengd worden.
12. Na de inwerkingtreding van de nieuwe kerkorde zijn de particuliere synodes oude stijl niet meer bevoegd tot de in artikel E66.1 genoemde taken van de particuliere synodes nieuwe stijl.

De periode na de inwerkingtreding van de nieuwe kerkorde en de nieuwe indeling in ressorten

13. Met de nieuwe kerkorde zal ook de nieuwe ressortsindeling van de particuliere synodes door de generale synode worden vastgesteld. De generale synode zal daarbij de eerste samenroepende kerk per particuliere synode aanwijzen. Deze samenroepende kerk verricht de voorbereidende werkzaamheden die moeten plaatsvinden voor de eerste vergadering van de particuliere synode nieuwe stijl na de inwerkingtreding van de nieuwe kerkorde.
14. De vier particuliere synodes dienen zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk in het voorjaar van 2016 bijeen te komen in verband met de aanwijzing van afgevaardigden naar de generale synode van 2017. Gelet op het vergaderrooster van de classes en de omvang van het ressort doet de samenroepende kerk er goed aan dit zo spoedig mogelijk op te

² Deputaten F&B en deputaten OOG geven er zelf de voorkeur aan dat niet zij de gelden van de particuliere synoden ontvangen maar dat de gelden terug gaan naar de kerken/classes.

pakken, bij voorkeur reeds wanneer de datum bekend is waarop de nieuwe kerkorde in werking zal treden.

15. De agenda voor deze constituerende vergadering van de particuliere synode nieuwe stijl bevat in ieder geval de volgende punten:
- het vaststellen van een (interne) ‘Regeling van werkzaamheden voor de particuliere synode X’;
  - de benoeming van de deputaten voorbereiding beroepszaken; in de door de generale synode vast te stellen ‘Generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak’ worden hier voorschriften voor gegeven;
  - het aanwijzen van de vaste samenroepende kerk.

Kerkelijke rechtspraak

Eén van de (beperkte) taken van de particuliere synode nieuwe stijl is te fungeren als beroepsinstantie binnen de kerkelijke rechtspraak. Een taak die de particuliere synodes oude stijl van oudsher ook uitvoerden. Zie wat hierover in de inleiding is geschreven. Mede omdat de beroepsmogelijkheden op de particuliere synodes nieuwe stijl beperkt worden, is een goede overgangsregeling gewenst. Deze zal door de generale synode worden vastgesteld bij de generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak.

Samenvattend tijdpad

Najaar 2013	Toezending handreiking met bijlagen aan de huidige particuliere synodes
Voorjaar 2014	Agendering door de particuliere synodes van de handreiking. Instellen van een commissie voor de liquidatie van de particuliere synode
Voorjaar 2015	Rapportage van de commissie op de particuliere synode; eerste liquidatiebesluiten
1 januari 2016	Liquidatie van de particuliere synodes oude stijl een feit

Bijlagen

1. Voorstel aan de Generale Synode van Ede 2014 tot vaststelling van de ressorten van de vier particuliere synodes.
2. Model Regeling van werkzaamheden voor de particuliere synodes.
3. Handreiking voor de oprichting van bijzondere kerkelijke organisaties en kerkelijke instellingen.

Bijlage 1 en 2 zijn ook terug te vinden in het uitgebrachte beleidsrapport 2014 aan de generale synode van het deputaatschap herziening kerorde; te raadplegen via www.gkv.nl. Bijlage 3 is ook opgenomen op www.gkv.nl onder de informatie van het deputaatschap herziening kerkorde.